

5. Door wie zijn de kinderen „uitgestreken” (arts of verpleegster)?

Vraag 1 en vraag 5 staan o. a. in verband met het feit, dat ik eens persoonlijk bij drie achtereenvolgende patiënten tegelijkertijd twee „afstrijkjes” maakte en onder verschillende namen inzond naar het Centraal Laboratorium met het resultaat, dat ik van alle drie één +, en één — kreeg! Om misverstand te voorkomen neem ik stilzwijgend aan, dat het Centraal Laboratorium daaraan part nog deel had, en ook dat ik daaraan zelf geen schuld had door *ondoelmatig afstrijken*; wel vraag ik mijzelf en u af, welke waarde toegekend mag worden aan negativiteit van één afstrijkje, vooral als dit door een verpleegster genomen is. Gij ontmoette trouwens zelf 8 kinderen op 70, die 2 maal negatief *heetten* en toen weer positief!

6. Is niet het feit, dat gij „niet veel positieve winst te boeken had” en de besmetting zich langzaam maar zeker over alle klassen der school uitbreidde, niet-tegenstaande deze was ontsmet en vrij lang gesloten bleef, terwijl na de heropening alleen kinderen werden toegelaten, die negatief waren bevonden (lees *heetten*), geheel of gedeeltelijk toe te schrijven aan de boven gesignaleerde foutenbronnen?

Ruinen, 17 Maart 1923.

W. SCHUURMANS STEKHOVEN.

Om de vragen van W. SCHUURMANS STEKHOVEN zoo goed mogelijk te kunnen beantwoorden heb ik ze vooraf behandeld met KAPSENBERG, den directeur van het Laboratorium van den Gemeentelijken Gezondheidsdienst alhier. Hier volgen de antwoorden:

Ad 1. Door geëfende laborante onder toezicht van den directeur.

Ad 2. Alleen wanneer morphologisch het beeld van een echten diphtheriebacil werd verkregen, werd het door het laboratorium gemeld als positief; anders twijfelachtig, c.q. negatief.

Ad 3. Dit geschiedt in het laboratorium slechts bij uitzondering, op dezelfde gronden als gelden voor het Centraal Laboratorium.

Ad 4. De geringe beteekenis van het lokaal en de meubels voor de besmetting bleek mij aan het eind van mijn onderzoek; ik ben bij mijn poging tot bestrijding der besmetting niet van dat feit uitgegaan, dat mij uit *mijn* onderzoek toen nog niet bekend was. Dat ik den directeur verzocht de ontsmetting te doen verrichten, geschiedde om geen maatregel, die eenige uitwerking zou kunnen hebben, te verzuimen.

De kosten der ontsmetting zijn niet precies na te gaan; zij hebben mogelijkerwijs f 30.— à f 40.— bedragen.

Ad 5. Alle kinderen zijn steeds door *mij* uitgestreken.

Ad 6. KAPSENBERG is overtuigd, dat technisch geen fouten zijn gemaakt.

Daar de feiten in mijn opstel vermeld geheel steunen op het bacteriologisch onderzoek en daaraan hun waarde moeten ontleenen, verheugt het mij te mogen meedeelen, dat KAPSENBERG gaarne bereid is uitvoerig alle vragen te beantwoorden, die daaromtrent mochten worden gesteld.

Groningen, 24 Maart 1923.

S. VAN MESDAG.

ZONDERLINGE REGELING VAN GENEESKUNDIGE BEHANDELING.

Als antwoord op het tweede ingezonden stuk van BOLTEN over bovengenoemd onderwerp in ons vorig nummer, zendt dr. TEN HOVE ons onderstaande verklaring van den verwonden cadet met verzoek die op te nemen:

Ondergeteekende verklaart, dat de uitdrukking: „Een volle week heeft deze ongelukkige cadet hevige pijnen geleden tengevolge van de zonderlinge organisatie van den militairen geneeskundigen dienst” onwaar is.

Dadelijk na mijn komst in het militaire hospitaal te Breda ben ik geholpen, heb natuurlijk wel tijdens de behandeling pijnen gehad, maar heb, toen het verband was aangelegd, verder geen pijn geleden.

's-Gravenhage,
15 Maart 1923.

De cadet-korpsaal
(w.g.) J. CH. ED. L. DE SABLONIERE.
Redactie.